27/10/2022

28η Οκτωβρίου – Κέρκυρα: Η αυτοθυσία του «Λόχου Λαντζίδη»

/ Επικαιρότητα

Ο «Λόχος Λαντζίδη», ή «Λόχος Θανάτου» δεν είναι ευρέως «γνωστή σελίδα» στην ιστορία του ελληνο-ιταλικού πολέμου του 1940, αποτελεί όμως την αρχή του αιφνιδιασμού και της αποδυνάμωσης του ιταλικού στρατού, από μια «χούφτα» Κερκυραίους που αποφάσισαν να αλλάξουν τα στρατηγικά πλάνα του Μπενίτο Μουσολίνι.

Ο Διδάσκων στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο δρ Δημήτριος Μεταλληνός, επισημαίνει ότι *«ο κερκυραϊκός λαός, έχοντας επί τέσσερις και πλέον αιώνες την εμπειρία της ενετικής κυριαρχίας, αλλά και με νωπή την εθνική ταπείνωση από τον βομβαρδισμό και την ολιγοήμερη κατάληψη της Κέρκυρας το 1923 από τις φασιστικές δυνάμεις του ίδιου δικτάτορα Μουσολίνι, έδραξε στον ελληνο-ιταλικό πόλεμο τη μοναδική ευκαιρία να εκφράσει την καταπιεσμένη μακραίωνη εθνική αγανάκτηση στο δυτικό κατέναντι».*

Οι Κερκυραίοι αξιωματικοί, υπαξιωματικοί και οπλίτες με την κήρυξη του ελληνο-ιταλικού πολέμου μεταφέρθηκαν στην πρώτη γραμμή. Οι εναπομείνασες στο νησί κερκυραϊκές στρατιωτικές δυνάμεις συγκροτούσαν το **10ο Σύνταγμα Πεζικού**, που είχε ως αποστολή του την αμυντική θωράκιση της **Κέρκυρας.**

Σύμφωνα με τα ιστορικά στοιχεία, δύο εβδομάδες μετά την κήρυξη του ελληνο-ιταλικού πολέμου, στις 12 Νοεμβρίου 1940, οι ελληνικές δυνάμεις Ηπείρου ανασυντάχθηκαν με σκοπό την ανακατάληψη της Θεσπρωτίας.

Η **Στρατιωτική Διοίκηση Κερκύρας** ανέλαβε να συγκροτήσει τις πρώτες ημέρες του πολέμου, τον 10ο Λόχο, ένα αποβατικό απόσπασμα αιφνιδιασμού, από Κερκυραίους οπλίτες και υπαξιωματικούς, με διοικητή τον λοχαγό Δημήτριο Λαντζίδη.

«Η Στρατιωτική Διοίκηση Κερκύρας το χαρακτήρισε "Αποβατικό Απόσπασμα", όσοι αξιωματικοί γνώριζαν την αποστολή του το ονόμασαν "Λόχο Θανάτου", στην Κέρκυρα έγινε ευρύτερα γνωστό ως "Λόχος Λαντζίδη"», επισημαίνει ο κ. Μεταλληνός.

Η απόρρητη στρατιωτική επιχείρηση προέβλεπε τη μυστική συγκέντρωση όλων των ανδρών στο χωριό **Γιαννάδες Κερκύρας**, για εφοδιασμό με πυρομαχικά και ξηρά τροφή μόνο για τρεις ημέρες, τη μεταφορά με καΐκια και αποβίβαση στο ακρωτήριο Στύλος της Βορείου Ηπείρου, που τελικά άλλαξε και επιλέχθηκε ο όρμος «Κάτω Αετός», της περιοχής Σαγιάδας και την εκδήλωση επίθεσης στις ιταλικές δυνάμεις Θεσπρωτίας και κατάληψη του υψώματος «Βαγκαλάτι» το ξημέρωμα της 23ης Νοεμβρίου 1940, αφού κατά την παραμονή της ημερομηνίας αυτής ο Μέραρχος υποστράτηγος **Χαράλαμπος Κατσιμήτρος** είχε προγραμματίσει την ολοκλήρωση της διάβασης της αμυντικής γραμμής του ποταμού **Καλαμά.**

Ο αιφνιδιασμός του εχθρού, αποτελούσε υψίστη προτεραιότητα. Στόχος ήταν οι Ιταλοί να θεωρήσουν, ότι είναι περικυκλωμένοι από ισχυρές ελληνικές δυνάμεις κι όχι από έναν μικρό **Λόχο Πεζικού**.

*«Η αναγγελία της συγκρότησης του κερκυραϊκού στρατιωτικού αποσπάσματος, έγινε δεκτή με ενθουσιασμό από τους Κερκυραίους αξιωματικούς και οπλίτες του **10ου Συντάγματος Πεζικού**. Οι αιτήσεις ξεπέρασαν κατά πολύ τον απαιτούμενο αριθμό και έφτασαν περίπου τους διακόσιους. Διοικητής του Λόχου ορίσθηκε αρχικά ο Κερκυραίος υπολοχαγός και υπασπιστής του Στρατιωτικού Διοικητή Κερκύρας **Κωνσταντίνος Ρομποτής,** ο οποίος τελικά δεν συμμετείχε, αντικαθιστάμενος από τον λοχαγό **Δημήτριο Λαντζίδη,** με το όνομα του οποίου συνδέθηκε τελικά ο Λόχος στη μνήμη των σύγχρονων Κερκυραίων»*

, εξιστορεί ο κ. **Μεταλληνός.**

Η έγγραφη διαταγή της Στρατιωτικής Διοίκησης Κερκύρας επιδόθηκε από τον διοικητή της, συνταγματάρχη Βασίλειο Πετρόπουλο, στο **Λοχαγό Λαντζίδη τ**ο μεσημέρι της 22ας Νοεμβρίου, με την αυστηρή εντολή να ανοίξει τον σφραγισμένο φάκελο κατά τη διάρκεια της μεταφοράς του Λόχου στις απέναντι Θεσπρωτικές ακτές, η οποία ολοκληρώθηκε με πολλές δυσκολίες, λόγω σφοδρής κακοκαιρίας.

«Μία, αναιτιολόγητη ενέργεια του υποδιοικητή ***Ιωάννη Βλάχου,*** *να πυροβολήσει προς κάποιο παρατηρητήριο των Ιταλών, αποτέλεσε, απ' ότι υποδεικνύουν τα διασωθέντα στοιχεία, την αρχή του τέλους για τον ηρωικό Λόχο. Οι Ιταλοί φοβήθηκαν, άδειασαν το φυλάκιο, αλλά ειδοποίησαν με ασύρματο την ιταλική μεραρχία, ζητώντας στρατιωτικές ενισχύσεις. Την ίδια στιγμή το ραδιόφωνο του BBC μετέδιδε, με σκοπό την παραπλάνηση της ιταλικής αντικατασκοπείας, ότι ισχυρές ελληνικές δυνάμεις αποβιβάστηκαν στα νώτα των ιταλικών δυνάμεων, με αποτέλεσμα να εκληφθεί η διμοιρία του υπολοχαγού Βλάχου, ως η εμπροσθοφυλακή τους. Η αποστολή, έστω κι από λάθος, είχε πετύχει τον κύριο στόχο της. Η παραπλάνηση του εχθρού είχε ήδη επιτευχθεί»*, λέει ο κ. **Μεταλληνός.**

«Η επιχείρηση είχε ως αποτέλεσμα να βρεθεί ο διοικητής του Λόχου ενώπιον αντικειμενικών δυσκολιών. Το στρατιωτικό Απόσπασμα βρέθηκε μέσα στην κακοκαιρία απομονωμένο, αποπροσανατολισμένο, χωρίς επικοινωνία και οπτική επαφή με τη Στρατιωτική Διοίκηση Κερκύρας. Ο λοχαγός Λαντζίδης εγκλωβισμένος ανάμεσα στις ιταλικές δυνάμεις περίμενε τη γενική επίθεση των Πελοποννησιακών τμημάτων υπό τον στρατηγό Λιούμπα, για να ενωθεί μαζί τους. Οι ώρες περνούσαν και η επίθεση του ελληνικού στρατού δεν εκδηλωνόταν. Η καθυστέρηση αυτή ευνόησε τους Ιταλούς, οι οποίοι έστειλαν αναγνωριστικό αεροπλάνο, που εξακρίβωσε τη θέση και τη δύναμη του Λόχου. Οι Ιταλοί επιτελάρχες γνώριζαν πλέον όλη την αλήθεια και ο θυμός τους έγινε απερίγραπτος, αφού διαπίστωναν ότι μια χούφτα Κερκυραίων στρατιωτών προκάλεσε μεγάλη ταραχή στο στράτευμά τους, που τους οδήγησε σε λανθασμένες εκτιμήσεις και στρατιωτικές επιλογές. Τα χάραμα της 24ης Νοεμβρίου 1940 ξεκίνησε η άνιση μάχη. Οι πολυάριθμοι Ιταλοί ήταν οχυρωμένοι στα υψώματα των βουνοπλαγιών, ενώ το απόσπασμα των Κερκυραίων μαχητών ήταν ακάλυπτο στις παρυφές της ακτής και στην αμμώδη παραλία. Από τη θέση που βρίσκονταν οι Ιταλοί ήλεγχαν απόλυτα τους άνδρες του Λόχου, οι οποίοι ήταν πλέον περικυκλωμένοι. Τα πυρά των Ιταλών ήταν τόσο πυκνά, που ακινητοποίησαν τους Έλληνες μαχητές. Εξαιτίας της έλλειψης επικοινωνίας με την Κέρκυρα, δεν υπήρξε ούτε η προβλεπόμενη κάλυψη από την πυροβολαρχία της Κουλούρας. Οι εναπομείναντες 160 περίπου άνδρες, μετά την αποχώρηση της διμοιρίας του υποδιοικητή Ιωάννη Βλάχου, καλούνταν να αντιμετωπίσουν τουλάχιστον 3.000

Ιταλούς στρατιώτες. Η μάχη διήρκησε από τις 7 το πρωί μέχρι τις 5 το απόγευμα, την ώρα δηλαδή που εξαντλήθηκαν και τα τελευταία πυρομαχικά των Κερκυραίων μαχητών. Οι Ιταλοί εν τω μεταξύ είχαν ζητήσει ενισχύσεις, βλέποντας τη σθεναρή αντίσταση των ανδρών του 10ου Λόχου. Ο λοχαγός Λαντζίδης, αν και τραυματίας, δεν σταματούσε να εμψυχώνει τους άνδρες του. Στις 5 το απόγευμα αναγκάστηκε να υψώσει λευκή σημαία», αναφέρει ο κ. Μεταλληνός.

Ο τελικός απολογισμός για τις ελληνικές δυνάμεις ήταν 60 νεκροί και 80 αιχμάλωτοι, εκ των οποίων 45 τραυματίες, ενώ οι υπόλοιποι κατάφεραν να διαφύγουν τη σύλληψη. Οι **Κερκυραίοι** αιχμάλωτοι δεν παρέδωσαν τα όπλα τους στους Ιταλούς, αλλά προτίμησαν να τα αχρηστέψουν, πετώντας τα στη θάλασσα του Ιονίου.

Μετά από αυτό το γεγονός, οι **Ιταλοί** προέβησαν άμεσα σε αντίποινα. Τις δύο επόμενες ημέρες 25 και 26 Νοεμβρίου, πραγματοποίησαν τον «αγριότερο», μέχρι τότε, βομβαρδισμό της πόλης με αεροπλάνα, ενώ δύο ημέρες αργότερα στις 28 Νοεμβρίου, επανήλθαν με τον βομβαρδισμό και της κερκυραϊκής ενδοχώρας τόσο από αέρος, όσο και από θαλάσσης, αφού τέσσερα ιταλικά αντιτορπιλικά ήλεγχαν το στενό του **αγίου Στεφάνου**.

Οι 80 αιχμάλωτοι, με τους 45 τραυματίες, μετά από αρκετή ταλαιπωρία οδηγήθηκαν σε στρατόπεδο συγκέντρωσης στο Φίερι.

*«Ο αντικειμενικός, σκοπός της στρατιωτικής επιχείρησης του «**Λόχου Λαντζίδη**» είχε επιτευχθεί, όπως αποδεικνύουν οι δύο Διαταγές του Γενικού Στρατηγείου, προς τον Στρατιωτικό Διοικητή Κερκύρας, με ημερομηνία 24 Νοεμβρίου 1940, δηλαδή την ημερομηνία της θυσίας των Κερκυραίων μαχητών. Κι από τις δύο αναφερόμενες Διαταγές προκύπτει το ασφαλές συμπέρασμα ότι το Γενικό Στρατηγείο έκρινε ότι το Απόσπασμα των ηρωικών Κερκυραίων μαχητών είχε επιτύχει την αποστολή του. Είχε, δηλαδή, δημιουργήσει σύγχυση στα νώτα του εχθρού, διευκολύνοντας ταυτόχρονα την προώθηση των πελοποννησιακών δυνάμεων»*, επισημαίνει ο κ. **Μεταλληνός.**

Σύμφωνα με τις απόρρητες εκθέσεις (reports) της βρετανικής διπλωματίας, η ελληνική αντεπίθεση του τρίτου δεκαημέρου του Νοεμβρίου του 1940 αποτελεί την πρώτη καταγεγραμμένη νικηφόρα επιχείρηση συμμαχικού στρατού απέναντι στις φασιστικές δυνάμεις του «Άξονα» κατά τον **Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.** Στο στρατιωτικό αυτό πλαίσιο εντάσσεται και η κερκυραϊκή αποστολή, που για το λόγο αυτό αξιολογήθηκε θετικά από τους Βρετανούς.

Τη θετική κρίση των Βρετανών εξέφρασε η ανταπόκριση του **BBC** που έλεγε,

μεταφρασμένη στα ελληνικά:

«Είμαστε περήφανοι για τους άνδρες του 10ου Λόχου, του ***10ου Συντάγματος Πεζικού,*** *που εδρεύει στην Κέρκυρα. Η αποστολή σας επέτυχε. Αυτή ήταν η αρχή του τέλους των Ιταλών. Γνωρίζουμε ότι κανένας από εσάς δεν επρόδωσε, ούτε έδωσε πληροφορίες στους Ιταλούς. Το BBC έκανε γνωστή την απόβασή σας, που τρομοκράτησε τους Ιταλούς, αφού πίστεψαν ότι ο Λόχος σας ήταν η εμπροσθοφυλακή ενός ισχυρού αποβατικού σώματος. Οι συμμαχικές δυνάμεις σάς είναι ευγνώμονες…».*

«Οι διακόσιοι και πλέον ήρωες του 10ου Λόχου, του 10ου Συντάγματος Πεζικού Κερκύρας, στην συντριπτική τους πλειονοψηφία Κερκυραίοι, απ’ όλες τις περιοχές και τις κοινωνικές τάξεις της νήσου μας, αξίζουν να μνημονεύονται και να τιμώνται. Η σπουδή του εγχειρήματος αποδεικνύει ότι πράγματι επρόκειτο για έναν Λόχο μελλοθανάτων ή ορθότερα για έναν Λόχο ηρώων», καταλήγει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο κ. Μεταλληνός.